

Наталія СТОРОНСЬКА,
orcid.org/0000-0002-6793-5199

*здобувач,
провідний концертмейстер кафедри народних музичних інструментів та вокалу
Навчально-наукового інституту музичного мистецтва
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) nataliastoronska@gmail.com*

ФЕНОМЕН ТВОРЧОЇ ПОСТАТІ ЄВГЕНІЇ ШУНЕВИЧ У КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ДРОГОБИЦЬКОЇ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ШКОЛИ

У цьому дослідженні вперше здійснено спробу дефініції Дрогобицької вокально-педагогічної школи, простежуючи її зародження та розвиток від основоположника Миколи Копніна і одних із його численних учнів-послідовників Богдана Базилікута та Олега Цигилика, до яскравої і самобутньої представниці цієї школи сьогодення – Євгенії Шуневич та вихованих і сформованих нею високопрофесійних вокалістів – виконавців, педагогів, науковців, які беруть активну участь у розвитку сучасного музично-академічного мистецтва України та зарубіжжя. Дано визначення поняттю «школа», зокрема школі авторській; проаналізовано ключові моменти творчості М. Копніна дрогобицького періоду, його методи роботи над постановкою голосу; розглянуто виконавські та педагогічні вектори діяльності Б. Базилікута, О. Цигилика; узагальнено їхній вплив на становлення творчої постаті Є. Шуневич.

Більш детально подається інформація щодо життєвого та творчого шляху Є. Шуневич: здійснено огляд її наукової, методичної, концертно-виконавської (сольної, у складі муніципального камерного хору «Легенда», а також фольклорного ансамблю «Джерело») та педагогічної праці; проаналізовано концертну та конкурсну (участь і лауреатство у регіональних, всеукраїнських, міжнародних конкурсах вокалістів) діяльність її учнів; визначено основні методи роботи, а також репертуарні тенденції у класі «Постановки голосу». Окреслено основні напрями, за якими працюють вихованці класу Є. Шуневич, та значення їх виконавської і науково-педагогічної діяльності у сучасному соціокультурному просторі: солісти оперних та музично-драматичних театрів, ансамблів, творчих колективів (Мар'яна Мазур, Назар Тацішин, Наталія Криськів, Ольга Луцик, Марія Троцило, Василь Шуневич), науковці та педагоги (вокальний дует сестер Дицьо – Світлана Кишакевич, Галина Стець), викладачі загальноосвітніх і музичних шкіл, шкіл мистецтв (Ольга Горда, Магдалина Пасечна, Софія Барна) та ін. Доведено, що постать Є. Шуневич ідентифікується у взаємодії педагогічно-творчого розвитку особистості зі спектрально-аналітичною парадигмою індивідуума в соціумі сьогодення.

Ключові слова: Дрогобицька вокально-педагогічна школа, Є. Шуневич, постановка голосу, конкурси вокалістів, вокальний репертуар.

Nataliia STORONSKA,
orcid.org/0000-0002-6793-5199

*Applicant,
Leading Concertmaster of the Department of Folk Music Instruments and Vocals
of the Educational and Scientific Institute of Musical Arts
of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) nataliastoronska@gmail.com*

THE PHENOMENON OF YEVGENIIA SHUNEVICH'S CREATIVE FIGURE IN THE CONTEXT OF DROHOBYCH VOCAL-PEDAGOGICAL SCHOOL ACTIVITY

In this study, an attempt was first made to define the Drohobych vocal-pedagogical school, tracing its origin and development from the founder of Mykola Kopnin and one of his many followers, Bohdan Basilikut and Oleh Cyhylyk, to a vivid and distinctive representative of this school Evgenia Shunevich and her students vocalists – performers, pedagogues, scientists, who take an active part in the development of contemporary music and academic art in Ukraine and abroad. The definition of the term “school”, in particular the school of copyright; key moments of M. Kopnin's creativity of the Drohobych period, his methods of work on voice production are analyzed; the performance and pedagogical vectors of activity of B. Basilikut, O. Cyhylyk; their influence on becoming a creative figure of E. Shunevich is generalized are considered.

Information about E. Shunevich's life and career is presented in more detail: an overview of her scientific, methodical, concert-performing (solo, as part of the municipal chamber choir “Legend”, as well as the folklore ensemble “Dzherelo”) and pedagogical work; analyzed the concert and competition (participation and laureate in regional, All-Ukrainian, International

competitions of vocalists) activities of her students; the basic methods of work as well as the repertoire tendencies in the class "Voice Statements" are defined. The main directions in which the students of the class E. Shunevych work and the importance of their performing and scientific-pedagogical activity in the contemporary socio-cultural space are outlined: soloists of opera and musical-dramatic theaters, ensembles, creative collectives (Mariana Mazur, Nazar Tatsyshyn Nataliia Kryskiv, Olga Lutsyk, Maria Troschylo, Vasyl Shunevych), scholars and educators (vocal duet of the Sisters of Dytcio – Svetlana Kyshakevych, Galina Stets), teachers of secondary and music schools, art schools (Olga Gorda, Magdalena Pasechna, Sofia Barna) and others. Proved, the figure of E. Shunevych, identified in the interaction of pedagogical and creative development of personality with the spectral-analytical paradigm of the individual in today's society.

Key words: Drohobych vocal-pedagogical school, E. Shunevych, voice production, vocalists' competitions, vocal repertoire.

Постановка проблеми. У загальному контексті національного мистецько-культурного надбання школи як академічного музичного осередку із притаманними традиціями та послідовниками вирізняється саме Дрогобицька музично-педагогічна школа, яка започаткована на базі університету імені Івана Франка, та її сподвижники. Колективний характер школи не означає нівелювання ролі творчої індивідуальності. Будь-яка школа існує та актуалізується лише завдяки діяльності її представників. Саме вони є не лише носіями її (школи) традицій, але їх творцями, авторами (звідси поняття «авторська школа»). Серед таких постатей варто звернутися до особистості Євгенії Шуневич – співачки, педагога, доцента кафедри народних музичних інструментів та вокалу ДДПУ ім. І. Франка, чий внесок у популяризацію школи загалом і авторської зокрема є багатограним.

Аналіз досліджень. Щодо визначення поняття «школа», то це питання розглядають та тлумачать з позиції педагогіки та виконавської майстерності такі провідні науковці, як О. Самойленко, Ж. Дедусенко, М. Давидов, В. Сумарокова (Феномен школи, 2005: 7–9), А. Душний, В. Заєць, Г. Падалка та ін., школу розглядають як особливий тип комунікації, що здійснюється завдяки двоєдиному процесу, який включає в себе творчість і навчання. Дослідник В. Заєць виокремлює поняття школи *авторської*. «Сучасна виконавська школа – це багатоспектральне явище музичного мистецтва, яке концентрує в собі високий рівень професійної майстерності та здатність до філософського теоретично-естетичного сприйняття навколишнього світу, його усвідомлення і на цій основі якісного видозмінення, і водночас має свої індивідуально-якісні характеристики, що й характеризує її по суті як *авторську*» (Заєць, 2013). Щодо досліджень сфери вокальної, відомими є праці Л. Мартиніва (Мартинів, 2011), І. Околовича (Околович, 2012). Діяльність Дрогобицької музично-педагогічної школи, зокрема її вокальний вектор, представлено у ґрунтовній праці К. Сятецького, Б. Пица,

А. Душного (Syatetskiy, Pyts та ін., 2019), тезах Н. Сторонської (Сторонська, 2020). Життєвий та творчий шлях Є. Шуневич частково висвітлено А. Душним та Б. Пицем (Душний, Пиц, 2011: 24, 25; 42, 43; 47; 49).

Мета статті – здійснити аналіз особливостей Дрогобицької вокально-педагогічної школи як феномена на прикладі п'яти поколінь музикантів, від засновника (1960-і) до яскравих постатей сьогодення (2020-і), зосередивши увагу на виконавсько-педагогічній діяльності Є. Шуневич.

Виклад основного матеріалу. М. Копніна вважають основоположником академічної вокально-педагогічної школи на Дрогобиччині. Фахові основи вокальної підготовки у 60-х–70-х рр. ХХ ст. у вокальній студії М. Копніна отримали відомі нині в Україні та далеко за її межами співаки, такі як народний артист України, професор Б. Базилик, заслужений діяч мистецтв, професор О. Цигилик, заслужений працівник освіти України, професор К. Сятецький, заслужені працівники культури України, професор С. Дацюк, доцент Б. Щурик та багато ін., які своєю діяльністю несуть у маси високу школу співу М. Копніна. Основними принципами, якими керувався М. Копнін, навчаючи учнів, було його прагнення прищепити усвідомлення складних фізіологічних процесів звукоутворення, а також принципів вокальної майстерності, які були обґрунтовані науково. Автори ґрунтовної публікації "Mykola Kopnin's vocal and pedagogical school" провели доволі об'ємне дослідження, здійснивши низку інтерв'ю з учнями та колегами педагога, на основі яких вивели формулу секрету успіху його педагогічної майстерності: «Перш за все – в умінні «втягнути» звук, особливо у початкуючих співаків, в умінні «загострити», «звучити», «сконцентрувати», «приблизити» його так, щоб у ньому з'явився «метал» – польотність, легкість. Маєстро, як досвідчений оперний співак, прагнув прищепити своїм учням звучання, яке могло би пронестись через оркестр, заповнило б звуком будь-яку аудиторію, звучання багате на художньо-обертонове забарвлення» (Сятецький,

Душний і ін., 2019: 452). Варто зазначити, що вокально-педагогічна діяльність М. Копніна в Дрогобичі була надзвичайно плідною і яскравою, тому завдяки потужному творчому потенціалу ним було виховано не лише гроно професійних співаків, а й вдалося на регіональному рівні прищепити смак до високохудожнього академічного співу, який його послідовники розвивають і сьогодні як у жанрі співу *сольного*, так і *хорового*.

Позаяк ключовим моментом цього дослідження є висвітлення постаті Є. Шуневич та її вокально-педагогічної діяльності, яка може трактуватись сполучною ланкою між наставниками та послідовниками у сфері розвитку академічного вокалу Дрогобицької музично-педагогічної школи, подаємо її цитату, яка красномовно і чітко окреслює її приналежність до школи М. Копніна, увібравши в себе найвагоміші фахові якості його кращих учнів: «Про себе зазначу, що співачку-вокалістку відкрив у мені Олег Цигилик, навчалась вокалу у народного артиста України, професора Богдана Базиликута, далі професійну освіту здобула у Львівській державній музичній академії ім. М. Лисенка (клас заслуженої артистки України, професора В. Чайки). Пріоритетним напрямом у своїй педагогічній роботі вважаю навчання академічної манери співу, що відбивається і на моїй виконавській практиці» (Шуневич, 2005: 68). Використовуючи алегорію, можна сказати, що педагоги *О. Цигилик* та *Б. Базиликут* (учні М. Копніна) – наче два крила, які підняли Є. Шуневич до вершин виконавсько-педагогічної майстерності вокального мистецтва, звичайно, завдяки її таланту, неймовірній працездатності, жертовній відданості улюбленій справі – справі всього її життя!

Народний артист України, оперний та концертно-камерний співак (тенор), соліст Львівського театру опери та балету, професор ЛНМА ім. М. Лисенка Б. Базиликут, який виконував партії Ленського («Євгеній Онєгін» П. Чайковського), Герцога («Ріголетто» Дж. Верді), Пінкертон («Чіо-Чіо-Сан» Дж. Пуччіні) передавав своїм численним учням, у тому числі і Є. Шуневич, знання і вміння вокальної майстерності, застосовуючи науковий підхід із правильним використанням методичної літератури, якого його навчив М. Копнін. Заслужений діяч мистецтв України, професор ЛНМА ім. М. Лисенка, хоровий диригент, співак, педагог, музично-громадський діяч, засновник і керівник хорової капели «Легенда», чоловічого хору «Гомін», головний диригент і художній керівник заслуженої хорової капели «Трембіта» О. Цигилик,

будучи професійним хормейстером, а також педагогом у класі вокалу, сам займався підготовкою та вихованням солістів, зокрема, для камерного хору «Легенда», адже солістами були кращі учні його вокального класу. Його вимоги стосувались не лише якості звучання соліста, окремої партії, але й хору загалом. Своєю діяльністю неперевершеного хормейстера та диригента, який отримав якісну фахову вокальну освіту у М. Копніна, О. Цигилик спростовує думку педагогів-вокалістів про те, що хоровий спів може зіпсувати співака. Адже в усіх його хорових колективах здійснювалась робота з вокального виховання, а важливим пріоритетом і диригентською метою були вокальна якість і фаховість. Про це свідчить дотримання всіх засад вокальної методики, відомості про природу кожного типу голосу, вокалізація хорових партій, домагання високопозиційного звучання, не форсованого, а опертого звуку. У такій творчій атмосфері і здобувала свою вокальну освіту *Є. Шуневич* – концертно-камерна співачка (сопрано), доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу ДДПУ ім. І. Франка, співзасновниця (разом із К. Сятецьким) регіонального конкурсу молодих вокалістів імені М. Копніна (2003, 2005, 2009). Автор понад 30 статей у наукових виданнях та часописах з питань культури, професійного вокального виконавства, вокальної педагогіки; навчальних посібників¹ та програм з дисципліни «Постановка голосу» для підготовки фахівців ОКР «Бакалавр» та «Магістр». Середню спеціальну освіту здобула в Дрогобицькому ДМУ (1983, клас фортепіано О. Мундяк), протягом усієї творчої кар'єри чудово володіє інструментом, що несе свій позитивний відбиток на педагогічній діяльності. Як було зазначено, Є. Шуневич продовжила своє навчання на музично-педагогічному факультеті (нині Навчально-науковий інститут музичного мистецтва при Дрогобицькому ДПУ ім. І. Франка), де педагоги з вокалу відкрили у ній співочий талант. Чому саме Б. Базиликут та О. Цигилик є знаковими фігурами у становленні Є. Шуневич як вокалістки? Пояснення криється у тому, що протягом своєї виконавської діяльності Є. Шуневич розвивалась і як сольна співачка (активно концертує – близько 200 афішованих виступів протягом 1987–2020 рр.

¹ «Вокальний репертуар. Сопрано», «Вокальні твори на слова Олександра Олеся», «Шедєври минулих століть», «Професійне вокальне виконавство Західної України», «Словник співаків Західної України», «Вокально-педагогічний репертуар для сопрано. Арії та солоспіви українських та зарубіжних композиторів» і ін.

в Україні та за її межами)², і як учасниця хорових колективів, зокрема камерного хору «Легенда» (понад 30 років солістка), який було створено під орудою О. Цигилика, з яким виконала сольні партії під час запису двох аудіоальбомів (1999) та двох компакт-дисків, виступила на міжнародних хорових конкурсах: Німеччина (1993, 1996, 1997, 2000), Угорщина (1993, 1995), Польща (1992, у 2002 – отримала Диплом кращої солістки конкурсу духовної музики у м. Гайнувка). Згодом, вирішивши вдосконалити свою виконавську майстерність, розширити репертуарні та культурно-світоглядні рамки, Є. Шуневич вступає до Львівської музичної академії ім. М. Лисенка, де шліфує уміння та навички у класі народної артистки України, оперної співачки, володарки лірико-колоратурного сопрано, професорки Володимири Чайки.

З усім багажем знань Є. Шуневич, продовжуючи сольні виступи на різноманітних концертах та імпрезах та будучи учасницею хорових колективів, стає до праці на педагогічній ниві. За понад 30-літній період педагогічної діяльності у класі вокалу поряд із багаторічною незмінною колегою, концертмейстеркою Тамарою Козій (2012–2020 також і Наталією Сторонською), було виховано і сформовано багато професійних вокалістів, які продовжують благородну справу своєї Вчительки (а отже, несучи у світ традиції Дрогобицької вокально-педагогічної школи), а саме фанатично віддане служіння високому мистецтву як виконавці, науковці, педагоги різних ланок мистецької освіти³. Поміж учнів – лауреати міжнародних та всеукраїнських конкурсів: С. Барна, С. Кишакевич (соло), також і в складі дуету сестер Дицьо (С. Кишакевич,

Г. Стець), О. Луцик, Н. Криськів, Н. Тацишин, А. Душна, О. Горда, М. Трошило, В. Шуневич, М. Мазур та ін. Пропонуємо основні здобутки учнів Є. Шуневич: *Н. Тацишин* (тенор) – Гран-прі Міжнародного фестивалю української пісні «Золоті трембіти» (Моршин, 2004), переможець Міжнародного конкурсу вокалістів «Усмішки моря» (Болгарія – Балчік, 2004), сьогодні засновник та керівник гурту тенорів «LeonVoci», який гастролює в Україні та Європі; *С. Кишакевич (Дицьо)*, сопрано – переможниця II регіонального конкурсу молодих вокалістів ім. М. Копніна (Дрогобич, 2005), диплом І ст. I конкурсу ім. М. Копніна (Дрогобич, 2003) у складі дуету *сестер Дицьо* (з *Г. Стець*, мецо-сопрано) диплом III ст. I Всеукраїнського конкурсу камерних ансамблів ім. І. Падеревського, участь у великій кількості різноманітних концертних програм, у тому числі соло та в дуєті. С. Кишакевич, одна із небагатьох учнів Є. Шуневич, яка, наслідуючи свою наставницю, також приступила до педагогічної діяльності і готувала своїх студентів до всеукраїнських та міжнародних конкурсів (Ілона Реут – п'яте покоління професійних вокалістів Дрогобицької вокальної школи М. Копніна – лауреатка конкурсу «Кришталевий Трускавець» (Трускавець, 2013) та «Золота троянда» (Львів, 2013; 2014)). Визначним є той факт, що С. Кишакевич і Г. Стець, окрім виконавської і педагогічної діяльності, мають вагомий науковий досягнення – ними було захищено кандидатські дисертації на звання доктора філософії в галузі педагогіки⁴; *О. Горда* (сопрано) – сьогодні викладач мистецтв у ЗОШ (Броди) і *М. Трошило* (мецо-сопрано) – тепер солістка заслуженого Прикарпатського ансамблю пісні і танцю України «Верховина» (Дрогобич), лауреатка «Золотої троянди» (Львів, 2013; 2014; 2015), VI, VII International Music Competition (Serbia – Belgrade, 2015; 2016); *О. Луцик* (сопрано) – володарка Гран-прі II Міжнародного конкурсу молодих вокалістів «Кримська весна» (Ялта, 2002); *Н. Криськів* (сопрано) – лауреатка I премії III Всеукраїнського конкурсу солістів-вокалістів ім. О. Петрусенко (Херсон, 2008), сьогодні солістка Львівського обласного академічного музично-драматичного театру ім. Юрія Дрогобича; *В. Шуневич* (бас) – нагороджений Золотою медаллю та дипломом I ступеня на XII моло-

² У репертуарі: оперні арії Ліу, Лауретти, Мімі (оп. «Турандот», «Джанні Скіккі» «Богема» Дж. Пучіні); Віолетти (оп. «Травиата» Дж. Верді); «Когда любимый рядом» (оп. «Джустіно»), «Пал супруг» (оп. «Фарначе» А. Вівальді); Доробели, Графіні (оп. «Так чинять всі жінки», «Весілля Фігаро» В. Моцарта), Лакме (оп. «Лакме» Л. Деліба), Валлі (оп. «Валлі» А. Каталані); Антоніди (оп. «Іван Сусанін» М. Глінки), Іоланти (оп. «Іоланта» П. Чайковського), Марфи (оп. «Царева наречена» М. Римського-Корсакова), Марильці (оп. «Тарас Бульба» М. Лисенка), Одарки (оп. «Купало» А. Вахнянина); Singe Seele «Gott zum Preise» («Concerto vocale» Г.Ф. Генделя); «Алілуя» (мотет «Exultate, jubilate» В. Моцарта); вокальні цикли Л. Дичко, Б. Фільц; романси та пісні Е. Гріга, Ф. Ліста, Ф. Шуберта, Ф. Мендельсона, К. Дебюссі, Г. Форте, Й. Штрауса, П. Чайковського, М. Римського-Корсакова, С. Рахманінова, М. Лисенка, С. Людкевича, Я. Степового, В. Косенка, К. Стеценка, Я. Лопатинського, Д. Січинського, М. Скорика, В. Квасневського, М. Жербіна, Р. Сов'яка, К. Домінченка, Ф. Надененка; обробки українських народних пісень.

³ Висвітлення цього питання потребує окремого дослідження. У контексті цієї статті зосереджено увагу на найбільш успішних та видатних учнях Є. Шуневич, які продовжують її справу і прославляють Франковий ВЗО в Україні та за її межами.

⁴ Г. Стець «Тенденції розвитку методики викладання музики у загальноосвітніх школах України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)» (2015); С. Кишакевич (Дицьо) «Методика реалізації особистісно орієнтованих технологій музичного навчання учнів початкової школи на основі народно-педагогічних традицій» (2012).

діжному Міжнародному музичному фестивалі ім. Ісидора Вимера «Золота троянда» (Львів, 2015), VI, VII International Music Competition (Serbia – Belgrade, 2015; 2016), сьогодні соліст муніципального камерного хору «Легенда», а також фольклорного ансамблю «Джерело»; М. Мазур (сопрано) – лауреатка I премії VI Всеукраїнського конкурсу солістів-вокалістів ім. О. Петрусенко (Херсон, 2011), «Київський колорит» – I премія (Київ, 2012), “World, Art and Sea” – I премія (Болгарія – Софія, 2012), лауреатка конкурсу вокалістів “Bel Canto” (Київ, 2013), «Золота троянда» – I премія (Львів, 2012; 2013), Всеукраїнського конкурсу молодих вокалістів ім. Ірини Маланюк – Гран-прі (Івано-Франківськ, 2013), III, IV International Music Competition (Serbia – Belgrade, 2012; 2013), володарка Гран-прі V Міжнародного конкурсу оперних співаків ім. Соломії Крушельницької (Львів, 2019), сьогодні М. Мазур – солістка Львівської Національної опери⁵.

У своєму класі у роботі з учнями Є. Шуневич завжди дотримується відповідних критеріїв: сольний спів вимагає найповнішого розкриття всіх якостей вокального голосу, перш за все характерного індивідуального, неповторного тембру, сили звуку, власної виконавської манери; важливим етапом у роботі над творами є інтерпретація, яка вимагає художнього осмислення музичного образу композиції, втілення задуму композитора в реальне звучання. Особлива увага приділяється чистоті інтонації, регулюванню правильності дихання, від якого залежить динаміка звуку, спів «на опорі» діафрагми. Зважаючи на широку і різнопланову репертуарну палітру, над збагаченням і оновленням якої проводиться постійна пошуково-творча робота, застосовується вокальний, виконавський, музичний та життєвий досвід, музично-теоретичні знання, а деколи – інтуїтивні відчуття трактування сольної партії залежно від жанру, стилю, епохи виконуваного твору (свідченням цього є численна кількість афіш з проведених звітних, тематичних і ін. концертів). Євгенія Вікторівна вражає своїм умінням влучно підбирати репертуар конкретному виконавцю, що відповідає не лише типу його характеру чи темпераменту, але й розвиває голос і виконавську майстерність загалом

⁵ В її репертуарі провідні і сольні партії в операх: Наталка – «Наталка полтавка» М. Лисенка, Оксана – «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського, Джанетта – «Любовний напій» Г. Доніцетті, Мерседес – «Кармен» Ж. Бізе, Папагена – «Чарівна флейта» К.-В. Глюк, Мімі – «Богема» Дж. Пуччіні.

на всіх рівнях музичного сприйняття. Багато викладачів вокалу активно застосовують техніку наслідування, хоча, як показує практика, ще не повністю сформований співак зникає до цього, і залишившись на самоті, губиться, йому бракує поруч звучання голосу свого педагога. Є Шуневич ніколи цим не зловживає, позаяк надає учневі повну і багатогранну інформацію про те, як правильно взяти звук, підключаючи всі його музичні та інтелектуальні здібності. Володарка неперевершеного ліричного сопрано Є. Шуневич є надзвичайно вимогливою перш за все до себе, а також і до своїх учнів. Коли звучить її голос – будь це учнівська аудиторія, концертний зал чи культова споруда – увесь простір наповнюється вібраціями, багатими на тембральні обертони, які можуть бути породжені лише співаком, який опанував мистецтво *bel canto*. У Євгенії Вікторівни відношення до кожного звуку (до того, що вже звучить, і до того, який лише має з'явитись) є особливим, вкладає у нього значення божественного походження, вважає, що людський голос – це найбільш досконалий інструмент, який потребує до себе грамотного ставлення. Тому на її заняттях учень не буде багаторазово переспівувати твір чи навіть окрему фразу, якщо його звучання не відповідатиме певним вимогам: звук повинен бути об'ємним, не «плоским», дихання вільне, не затиснуте, чітка артикуляція, легкість, польотність, прагнення до відтворення динамічних відтінків, градація яких сягає багаторівневої емоційно-сислової та інтонаційно-психологічної значущості (від *ppp*, *pp*, *p* до *f* і *ff*) залежно від виконуваного твору.

Висновки. У цьому дослідженні здійснено спробу дефініції Дрогобицької вокально-педагогічної школи, її особливостей, а також проаналізовано діяльність творчих постатей, які сприяють продовженню та розвитку започаткованих у регіоні традицій академічного співу. З огляду на все зазначене, можна стверджувати, що феноменальність Євгенії Шуневич як виконавиці та надзвичайно плідного і продуктивного педагога полягає у якості отриманої нею школи, прагненні до постійного розвитку та вдосконалення, вродженому таланті, неймовірній працездатності, вимогливості, наполегливості та фанатичній відданості своїй справі – розвою та поширенню високого мистецтва академічного вокалу у сучасному соціокультурному просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Заєць В. Авторські школи в музичній педагогіці: до визначення поняття. *Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського*. Вип. 107. С. 221–231.
2. Мартинів Л. Громадська, виконавська та педагогічна діяльність К. Сятецького в соціокомунікативному та культурологічному вимірах. *Музикознавчі студії інституту мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки та Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського* : зб. наук. пр. / ред. кол.: В. І. Рожок, В. Т. Посвалюк та ін.; упоряд. О. І. Коменда. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. Вип. 7. С. 125–134.
3. Околович І. Вокальна школа Дрогобиччини: минуле і сучасність. *Актуальні проблеми історії та практики художньої культури* : зб. наук. праць. Київ : Міленіум, 2012. Вип. XXVIII. С. 350–358.
4. Пиц Б., Душний А. Кафедра народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка : науково-історичний довідник / Гол. ред. І. Фрайт. Дрогобич : Посвіт, 2011. 196 с.
5. Сторонська Н. Різновекторність Дрогобицької музично-педагогічної школи. *Музична Україніка (композитори України у парадигмі світової музичної культури* : зб. матер. III Всеукр. наук.-практ. конф. (ДМК ім. В. Барвінського, 12 березня 2020 р., м. Дрогобич) / ред.-упоряд. О. Сенік. Дрогобич, «Швидкодрук» 2020. С. 146–155.
6. Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжнародної науково-теоретичної конференції (22–23 березня, 2005, Київ) / ред.-упоряд.: М. Давидов, В. Сумарокова. Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. 90 с.
7. Шуневич Є. Про специфіку вокально-хорової роботи у камерному хорі «Легенда». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та Національної музичної академії України імені Петра Чайковського. Серія: Мистецтвознавство*. № 3 (15). 2005. С. 66–71.
8. Syatetskiy K., Pyts B., Dushniy A. Mykola Kopnin's vocal and pedagogical school. *Horizonty umenia 6: Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej webovej konferencie (20.10– 01.11.2019)*. Banská Bystrica, 2017. URL: https://lookaside.fbsbx.com/file/Syatetskiy_K%20%26%20Dushniy_A%20%26%20Pyts_B.pdf?token=AWzU18zJYWwK5aTs0mmrVMcbq2SZPdT6Rp0mudcIAXjEsC9QP9IGwsB8RdM-oesOqmmYgijKFXlgChszAOcc7GHFjHsqOKg50mV8zHp_wv5dtcKZxPuka7EOYE6QXymxTWRkC86dEI2DLgywyJc2V9AXVh4MeUUe-sLAowNbLv5kA.

REFERENCES

1. Zaiets V. (2007). *Avtorski shkoly v muzychniy pedahohitsi: do vyznachennya ponyattya* [Authors's school in music pedagogy: defining the concept]. *Scientific Bulletin of the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music*, vol. 107, pp. 221–231 [in Ukrainian].
2. Martyniv L. (2011). *Hromads'ka, vykonavs'ka ta pedahohichna diyal'nist' K. Syatets'koho v sotsiokomunikatyvnomu ta kul'turolohichnomu vymirakh* [Public, performance and pedagogical activity of K. Syatetskiy in socio-communicative and cultural dimensions]. *Muzykoznavchi studii instytutu mystetstv Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky ta Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho*: zb. nauk. pr. / red. kol.: V. I. Rozhok, V. T. Posvaliuk ta in.; uporiad. O. I. Komenda. Luts'k: Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrayinky [in Ukrainian].
3. Okolovych I. (2012). *Vokal'na shkola Drohobychchyny: mynule i suchasnist'* [Vocal school of Drohobychyna: past and present]. *Aktualni problemy istorii ta praktyky khudozhnoi kultury*: zb. nauk. prats. Kyiv: Milenium. Vyp. XXVIII. S. 350–358 [in Ukrainian].
4. Pyts B., Dushniy A. (2011). *Kafedra narodnykh muzychnykh instrumentiv ta vokalu Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka: Naukovo-istorychnyy dovidnyk* [Department of Folk Musical Instruments and Vocal of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University: Scientific and Historical Handbook]. Drohobych: Posvit. 196 p. [in Ukrainian].
5. Storonska N. (2020). *Riznovektornist Drohobytskoi muzychno-pedahohichnoi shkoly* [Diverse vector of the Drohobych music-pedagogical school]. *Muzychna Ukrainika (kompozytory Ukrainy u paradyhmi svitovoi muzychnoi kultury: zbirnyk materialiv III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (DMK im. V. Barvinskoho, 12 bereznia 2020, Drohobych)) / red.-upor. O. Senyk. Drohobych, "Shvydkodruk"*. Pp. 146–155 [in Ukrainian].
6. Davydov M., Sumarokova V. (Comps.). (2005) *Fenomen shkoly v muzychno-vykonavskomu mystetstvi* [The Phenomenon of the School in the Performing Arts]. *Tezy mizhnarodnoi naukovo-teoretychnoi konferentsii (22–23 bereznia, 2005, Kyiv)*. Kyiv. 90 p. [in Ukrainian].
7. Shunevych Ye. (2005). *Pro spetsyfyku vokalno-khorovoi roboty u kamernomu khori "Lehenda"* [About the specifics of vocal-choral work in the chamber choir "Legend"]. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka ta Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni Petra Chaikovskoho. Seriya: Mystetstvoznnavstvo*. № 3 (15). S. 66–71 [in Ukrainian].
8. Syatetskiy K., Pyts B., Dushniy A. (2019). *Mykola Kopnin's vocal and pedagogical school*. *Horizonty umenia 6: Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej webovej konferencie (20. 10. – 01. 11. 2019)*. Banská Bystrica, 2017. Retrieved from: https://lookaside.fbsbx.com/file/Syatetskiy_K%20%26%20Dushniy_A%20%26%20Pyts_B.pdf?token=AWzU18zJYWwK5aTs0mmrVMcbq2SZPdT6Rp0mudcIAXjEsC9QP9IGwsB8RdM-oesOqmmYgijKFXlgChszAOcc7GHFjHsqOKg50mV8zHp_wv5dtcKZxPuka7EOYE6QXymxTWRkC86dEI2DLgywyJc2V9AXVh4MeUUe-sLAowNbLv5kA [in Slovakian].